

Vlaams
Parlement

ingediend op **1889** (2018-2019) – Nr. 1
12 februari 2019 (2018-2019)

Voorstel van resolutie

van Wouter Vanbesien en Björn Rzoska

betreffende het garanderen
van een ambitieuze Europese meerjarenbegroting

TOELICHTING

De Europese Commissie heeft in mei 2018 haar voorstel voor de Europese meerjarenbegroting 2021-2027 op tafel gelegd. Die meerjarenbegroting, die in het jargon het meerjarig financieel kader (MFK)¹ wordt genoemd, is gebaseerd op de beslissingen van de Europese staats- en regeringsleiders op 16 september 2016 in Bratislava en op 25 maart 2017 in Rome.² Op die beslissingen volgden wetgevingsvoorstellen voor de 37 sectorale programma's die deel uitmaken van de toekomstige meerjarenbegroting.

De Vlaamse administratie heeft dat voorstel in de loop van 2018 bestudeerd en per thema afgetoetst met een aantal belanghebbenden. Uit dat proces is een 'eerste Vlaamse standpuntbepaling' voortgevloeid, die op 19 november 2018 in het kader van de maandelijkse overzichten van de ontwikkelingen op EU-niveau aan het Vlaams Parlement is meegedeeld.³ De regering geeft over het algemeen positieve opmerkingen en formuleert telkens een aantal suggesties over hoe volgens haar de inhoudelijke klemtonen van het MFK bijgestuurd zouden moeten worden. Uit die standpuntbepaling blijkt evenwel niet of de regering al dan niet akkoord gaat met het voorgestelde bedrag per post en of ze besparingen, dan wel grotere budgetten verdedigt.

Daarnaast heeft het Europees Parlement op 14 november 2018 een standpunt over het voorstel van de Europese Commissie ingenomen.⁴ Dat standpunt werd breed gedragen over de verschillende fracties heen. Op heel wat thema's roept het Europees Parlement op om een ambitieuzer MFK goed te keuren dan het voorstel van de Europese Commissie, zowel wat de maatregelen als wat het budget betreft. Het Europees Parlement pleit zo voor een MFK dat 1,30 procent van het bruto nationaal inkomen (BNI) van de zevenentwintig EU-lidstaten omvat, terwijl het Commissievoorstel uitgaat van 1,11 procent van het BNI van de EU-27. Het Commissievoorstel zit daarmee procentueel lager dan de 1,16 procent van het BNI in het MFK 2014-2020.

Het uiteindelijke MFK moet worden vastgesteld na een onderhandelingsprocedure tussen het Europees Parlement en de vertegenwoordigers van de lidstaten.⁵ In de Raad hebben de werkzaamheden onder leiding van het Bulgaarse en het Oostenrijkse voorzitterschap het mogelijk gemaakt de belangrijkste politieke kwesties voor het toekomstige begrotingskader voor de lange termijn vast te leggen in een 'dynamisch onderhandelingsdocument'. De bedoeling van de Commissie is om de grote lijnen al vóór de verkiezingen in mei op papier te hebben. Ze stelt dat met de verkiezingen voor het Europees Parlement die op stapel staan, een akkoord van de leiders over de belangrijkste parameters voor de nieuwe meerjarenbegroting

¹ Rechtsgrond: artikel 312 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie; verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 van de Raad van 2 december 2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020; verordening (EU, Euratom) 2017/1123 van de Raad van 20 juni 2017 houdende wijziging van Verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020; het Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie van 2 december 2013 betreffende begrotingsdiscipline, samenwerking in begrotingszaken en goed financieel beheer.

² Mededeling van de Commissie van 2 mei 2018, Een moderne begroting voor een Unie die ons beschermt, sterker maakt, en verdedigt – Het meerjarig financieel kader 2021-2027 (COM(2018)0321); mededeling van de Commissie van 4 december 2018, Naar snelle overeenstemming over een langetermijnbegroting voor de prioriteiten van Europa (COM(2018) 814).

³ Minister-president van de Vlaamse Regering, Mededeling aan de Vlaamse Regering betreffende het overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – oktober 2018. Bijlage II, Nieuwe voorstellen van de Europese Commissie – Prioritair voor Vlaanderen.

⁴ Resolutie van het Europees Parlement van 14 november 2018 over het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027 – Standpunt van het Parlement met betrekking tot een akkoord.

⁵ Mededeling van de Commissie van 4 december 2018, Naar snelle overeenstemming over een langetermijnbegroting voor de prioriteiten van Europa (COM(2018) 814).

tegen de top in Sibiu op 9 mei 2019 zou laten zien dat de Unie van 27 lidstaten verenigd is en klaar is om de zaken waaraan de Europeanen het meeste belang hechten, te verwezenlijken. De Commissie hoopt dat de Europese Raad in oktober 2019 tot een politiek akkoord komt over de nieuwe meerjarenbegroting, zodat de Raad de begroting voor eind 2019 na goedkeuring door het Europees Parlement kan vaststellen.

De belangrijke rol van het Vlaams Parlement in het vormgeven van het Europese beleid

In de resolutie betreffende de internationale strategie van Vlaanderen in Europa en de wereld wijst het Vlaams Parlement erop dat nauwe relaties met het werkterrein ervoor moeten zorgen dat "inzonderheid wat de EU betreft, met deze werkwijze beoogd wordt dat het Vlaams Parlement in plaats van louter ex post, ook ex ante zou kunnen optreden".⁶

Verklaring 51, die België heeft afgelegd bij de ondertekening van het Verdrag van Lissabon, sluit aan bij de unieke Belgische regeling van de internationale betrekkingen.⁷ Volgens het Grondwetsprincipe 'in foro interno, in foro externo' zijn de Belgische deelstaten bevoegd voor de internationale aspecten van hun interne bevoegdheden, bijvoorbeeld energie, leefmilieu, onderwijs.⁸ Verklaring 51 stelt dan ook dat "zowel de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat van het federaal Parlement als de parlementaire vergaderingen van de Gemeenschappen en Gewesten, in functie van de bevoegdheden die de Unie uitoefent, optreden als componenten van het nationaal parlementair stelsel of als kamers van het nationaal Parlement".⁹ Voor het opvolgen van de Europese dossiers op het vlak van gewest- en gemeenschapsbevoegdheden die aan Vlaanderen toekomen, is het Vlaams Parlement een nationaal parlement.

Sinds het Verdrag van Maastricht (1992) kunnen ook regionale ministers in de Raad van Ministers hun lidstaat vertegenwoordigen. Een minister van het Vlaamse Gewest kan dus deelnemen aan de Raad van Ministers, er het woord voeren en stemmen, maar hij doet dat namens België, niet namens Vlaanderen. Sinds het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 is vastgelegd hoe en onder welke voorwaarden het Belgische standpunt in de Raad van Ministers tot stand komt. Er is een toerbeurt ingesteld tussen de federale en regionale ministers, en tussen de regionale ministers onderling, voor de vertegenwoordiging van België in de Raad van Ministers. Het Belgische standpunt in de Raad van Ministers is het resultaat van een langdurig en intens overleg in verschillende fases, tussen vertegenwoordigers of ministers van de verschillende bevoegde overheden (federaal en regionaal). Als er geen consensus kan worden bereikt, zal de vertegenwoordiger van België in de Raad van Ministers zich onthouden tijdens de stemming.

Het samenwerkingsakkoord stelt dat voor de coördinatie van het Europese beleid een overleg plaats moet vinden tussen de federale en regionale overheden over het Belgische standpunt dat op de raadsbijeenkomst zal worden ingenomen. Het is de

⁶ Resolutie betreffende de internationale strategie van Vlaanderen in Europa en de wereld (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1044/2).

Resolutie ter aanvulling van de resolutie betreffende de internationale strategie van Vlaanderen in Europa en de wereld (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1422/2).

⁷ Vanden Bosch, Xavier, De Belgische parlementen en EU-aangelegenheden: de redenen waarom ze weinig betrokken zijn, Egmont Institute Policy Brief, maart 2014. Vlaams Parlement, Vlaanderen in Europa en in de Wereld (brochure), 25 januari 2019. Vos, Hendrik, Besluitvorming in de Europese Unie, 27 augustus 2015.

⁸ Zie artikel 167, §1, van de Belgische Grondwet: "De Koning heeft de leiding van de buitenlandse betrekkingen, onverminderd de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten om de internationale samenwerking te regelen, met inbegrip van het sluiten van verdragen, voor de aangelegenheden waarvoor zij door of krachtens de Grondwet bevoegd zijn."

⁹ Geconsolideerde versie van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, Verklaringen van de lidstaten, 51: Verklaring van het Koninkrijk België inzake de nationale parlementen (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:12016L/AFI/DCL/51>).

Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, en meer concreet de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE), die verantwoordelijk is voor de organisatie van dat overleg en die het voorzitterschap van die vergaderingen waarneemt. Op die zogenaamde DGE-vergaderingen zijn de federale en gefedereerde vertegenwoordigers van de inhoudelijk bevoegde kabinetten en departementen aanwezig. Zodra het Belgische standpunt bepaald is, stuurt de minister van Buitenlandse Zaken instructies naar de Permanente Vertegenwoordiging, met kopie aan de betrokken ministers. De Permanente Vertegenwoordiging is bevoegd om op werkgroep- en ambassadeursniveau deel te nemen aan de vergaderingen die de ministerraden voorbereiden. In principe moet een minister die België bij de Raad vertegenwoordigt, zich aan de uitkomst van het DGE-overleg houden, maar het Belgische standpunt kan om dringende redenen natuurlijk aangepast worden.

Vóór elke vergadering van de Raad van Ministers of van de Coreper (Comité van Permanente Vertegenwoordigers) vindt er overleg plaats waarbij vertegenwoordigers van zowel de federale als de regionale regeringen een consensus moeten bereiken over de punten die op de agenda staan. Dat betekent dat er beslist wordt welk standpunt de Belgische vertegenwoordiger zal verdedigen en hoe België eventueel zal stemmen. Op die coördinatievergaderingen worden diverse rechtstreeks en onrechtstreeks betrokkenen uitgenodigd: vertegenwoordigers van de premier, de vicepremiers, de minister van Europese zaken, de ministers-presidenten van de gemeenschaps- en gewestregeringen, leden van die regeringen die bevoegd zijn voor internationale betrekkingen en (afhankelijk van de te behandelen materie) vertegenwoordigers van de functioneel bevoegde federale en regionale ministers. Ook de Permanente Vertegenwoordiging is aanwezig. Omdat de beslissingen in de DGE bij consensus worden genomen, kunnen regionale overheden over alles meebeslissen. Als er echter materies besproken worden die buiten hun bevoegdheidsdomein vallen, dan mengen ze zich in principe niet in de discussies.

De standpunten die de Vlaamse Regering inneemt bij het bepalen van het Belgische Europese beleid, neemt ze in naam van haar burgers. Het is dan uit democratische en verantwoordingsoverwegingen belangrijk dat het parlement in staat is de volledige rol en inbreng van de Vlaamse Regering bij het tot stand komen van het Europese beleid te controleren en zo nodig bij te sturen. Via die inbreng geeft de regering immers ook Vlaanderen mee vorm.

Problematische positie van de Vlaamse Regering in de Europese begrotingsonderhandelingen

De Europese meerjarenbegroting heeft een grote impact. De omvang van het totaalbudget en de omvang van de thematische posten bepalen voor een groot deel het gezicht van de Europa in het volgende decennium. Het voorstel van de Europese Commissie gaat uit van een totaalbudget van 1134,583 miljard euro voor de periode 2021-2027 (dus gespreid over zeven jaar), het tegenvoorstel van het Europees Parlement gaat over 1324,089 miljard euro, telkens in prijzen van 2018.

Hoewel dat bedrag over een periode van zeven jaar over de volledige Europese Unie ingezet wordt, is de impact nog veel groter dan de omvang alleen zou laten doorschijnen. Heel veel uitgaven van de EU gaan over projecten die op de een of andere manier worden gefinancierd door nationale, regionale en lokale overheden (en ook door bedrijven en niet-gouvernementele organisaties). De thema's die de EU financiert, alsook de regels en voorwaarden voor de besteding van die middelen, hebben dus een sterke impact op de manier waarop regionale overheden zoals de Vlaamse de komende jaren haar middelen inzet. Denk aan onderzoeks- en innovatieprojecten, Erasmus, prioriteiten op het vlak van klimaat en energie, landbouw, financiering van grensoverschrijdende mobiliteit enzovoort. De meerjarenbegroting bepaalt dus voor een groot deel de richting die de Europese Unie het volgende decennium uitgaat, en daarmee ook de richting van het Vlaamse

beleid. In de resolutie betreffende de internationale strategie van Vlaanderen in Europa en de wereld vraagt het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering om "voluit in te zetten op de werkzaamheden van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering (AAVR) bij de EU" en met name "om ex ante een zo groot mogelijke impact te hebben bij het tot stand komen van Europese regelgeving".¹⁰ Er zijn nauwelijks belangrijkere Europese dossiers dan het MFK. De behoefte om proactief actie te ondernemen om een grote impact te hebben, is dan ook zeer groot.

In november nam de Vlaamse Regering het volgende, algemene standpunt over het MFK in:

"De visienota van de Vlaamse Regering vormt de leidraad voor de standpuntbepaling.¹¹ De Vlaamse Regering hecht belang aan een slagkrachtige Unie, die zich inhoudelijk richt op die bevoegdheden die zorgen voor een beter Europa dat meerwaarde biedt, dat van onderuit wordt opgebouwd en zo ook ten volle rekening houdt met de Vlaamse belangen. Er is een slagkrachtige en hervormde Europese Unie nodig die orde op zaken stelt en inzet op die zaken waar ze, in lijn met het subsidiariteitsprincipe, echt het verschil kan maken en beter geplaatst is dan de lid- of deelstaten.

Voor de Vlaamse Regering is een grondige discussie over de inhoud van het EU beleid nodig van waaruit dan het budget dient te volgen vertrekkend van het gewenste beleid in een EU-27 context. Gelet op de negatieve financieringsimpact van het geplande vertrek van het Verenigd Koninkrijk moet een vermindering van het budget bespreekbaar zijn, maar het globaal uitgavenniveau moet wel afdoende zijn om geloofwaardig op de (nieuwe) prioritaire uitdagingen van de EU-27 in te kunnen zetten.

Het MFK dient beleidsruimte te creëren voor rubrieken en programma's met hoge EU-meerwaarde. Het Commissievoorstel voor de uitgaven 21-27 houdt in dat opzicht een ommekeer ten opzichte van 14-20 en op grote lijnen worden de voorgestelde beleidsklemtonen onderschreven.

De Vlaamse Regering betreurt evenwel dat de voorstellen blind zijn voor de gevolgen van de brexit. Voor de douanerechten die door de lidstaten worden geïnd stelt de Commissie voor om de vergoeding voor de inningskosten te verlagen van 20% naar 10%, terwijl bijkomende uitgaven voor de douane nodig zullen zijn als gevolg van de brexit. De voorstellen van de Commissie bevatten evenmin een specifiek instrument om landen en regio's die het hardst getroffen worden door de brexit te ondersteunen.

Europese investeringen kunnen een win-winsituatie betekenen voor de EU en Vlaanderen als de juiste keuzes worden gemaakt, zoals o.m. door een ruimere financiering voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie gedreven door het excellentiebeginsel; een beter geconnecteerde energie-, digitale en transportunie; investeringen met additionele EU-meerwaarde via het InvestEU Fonds; het inzetten op de digitale omslag; het versterken van de link met het Europees semester; een sterkere internationale rol voor de EU; meer Europese samenwerking op het vlak van defensie; veilige en efficiënt beheerde buitengrenzen; een hervormd gemeenschappelijk landbouwbeleid dat rekening houdt met verschillen in lonen, koopkracht en exploitatiekosten van de landbouwers; financiering van het

¹⁰ Resolutie betreffende de internationale strategie van Vlaanderen in Europa en de wereld (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1044/2).

Resolutie ter aanvulling van de resolutie betreffende de internationale strategie van Vlaanderen in Europa en de wereld (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1422/2).

¹¹ Kabinet van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, Visie op de toekomst van de Europese Unie. Visienota, september 2016.

klimaat- en milieubeleid via het LIFE-programma en via het mainstreamen van klimaatdoelstellingen doorheen andere programma's; het aanzwengelen van internationale mobiliteit van studenten en jongeren via Erasmus+; het investeren in menselijk kapitaal via het Europees Sociaal Fonds en in regionale ontwikkeling via het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, in het bijzonder de Interreg-samenwerking; het aanvullend ondersteunen vanuit de EU-begroting van cultuur, media en creatieve sectoren via het programma Creatief Europa."¹²

Uit het bovenstaande citaat blijkt duidelijk dat de Vlaamse Regering zeer grote verwachtingen heeft van de Europese Unie, maar tegelijkertijd ook openstaat voor een vermindering van het Europese budget. Dat zijn vanzelfsprekend twee benaderingswijzen die niet eenvoudig met elkaar te verzoenen zijn. Helaas blijkt uit de omvangrijke eerste standpuntbepaling niet hoe dat algemene standpunt zich vertaalt naar concrete eisen voor de omvang van de begrotingsposten, ondanks de gedetailleerde eisen over de vorm en structuur van de verschillende Europese fondsen. Geconfronteerd met zeer specifieke voorstellen van zowel de Europese Commissie als het Europees Parlement, kan Vlaanderen alleen wegen als het zelf vanaf het begin een duidelijk standpunt inneemt over de omvang van de verschillende begrotingsposten, alsook over de begroting als geheel.

Helaas blijkt uit verschillende recentere antwoorden en standpunten van de Vlaamse Regering dat het zeer moeilijk blijkt het uitgangspunt van een verhoudingsgewijs kleinere Europese meerjarenbegroting in overeenstemming te brengen met de verwachtingen van een Europa dat op veel domeinen een ambitieus beleid voert. Zo stelde de regering op 11 december, dus nadat er zeer concrete budgetvoorstellen waren gedaan vanuit de Europese Commissie en het Europees Parlement, het volgende:

"Vandaar de algemene lijn van de Vlaamse Regering: het budget volgt de visie. We vertrekken niet van een bepaald budget. We zeggen dat er een visie moet zijn en dan moet je kijken of het in een bepaalde mate verantwoord is of je daar meer middelen voor uittrekt. Vlaanderen is dus bereid om over een budgetverhoging te spreken als dat gekoppeld is aan een budgettaire omslag, aan een herprioritering en aan een duidelijke EU-meerwaarde.

Aan die bedragen zijn we nog niet toe. Het is zo dat nu op Europees niveau vooral over de architectuur wordt gepraat en dat er pas in een latere fase over de bedragen wordt gepraat. Bij ons is dat eerst interfederaal. U kent de manier waarop wij tot een besluitvorming moeten proberen te komen. Later volgt op Europees niveau een besluitvorming. (...)

De Vlaamse Regering pleit voor een ambitieus, toekomstgericht en realistisch EU-budget. Dit betekent voor ons een budget lager dan de 1,11 procent van het EU-BNI dat de Commissie voorstelt. We zijn bereid om na te denken over een bedrag dat hoger ligt dan de huidige 1 procent. Maar, en ik heb dat vroeger al gezegd, mits een herprioritering, mits toekomstgerichte keuzes, mits de invulling van een meerwaarde die de Europese Unie op alle vlakken trouwens nodig heeft. Dat is ook de EU-visie van de Vlaamse Regering."¹³

Op 15 januari 2019, twee maanden na de standpuntinname van het Europees Parlement, stelde de Vlaamse Regering het volgende over LIFE, het programma voor milieu- en klimaatacties:

¹² Minister-president van de Vlaamse Regering, Mededeling aan de Vlaamse Regering betreffende het overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – oktober 2018. Bijlage II, Nieuwe voorstellen van de Europese Commissie – Prioritair voor Vlaanderen.

¹³ Minister-president Geert Bourgeois, Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed, dinsdag 11 december 2018.

“We steunen het voorstel van de Europese Commissie in verband met een verhoging tot 5 miljard euro. U hebt verwezen naar het voorstel van het Europees Parlement, dat het nog grootser ziet. Op zich wil de Vlaamse Regering hierin meegaan, maar volgens ons is het nog te vroeg om te bepalen wat op welke manier moet gebeuren omdat we eerst moeten weten wat de Brexit voor het totaal meerjarig financieel kader zal betekenen. De Brexit betekent dat er globaal minder geld zal zijn en we moeten naar die verhoudingen kijken. Dat is het standpunt dat de Vlaamse Regering tot nu toe heeft ingenomen.”¹⁴

Op 16 januari stelde de minister-president het volgende over het MFK als geheel:

“We kunnen van mening verschillen over de verdieping en de versterking van de Europese Unie, die, wat mij betreft, niet in de eerste plaats te maken hebben met meer centen (...). Je kunt de Europese Unie ook verdiepen met een meerwaarde, met een verschuiving van budgetten. Die discussie wordt volop gevoerd. (...)

De Vlaamse Regering is ook bezig met de bespreking van die standpunten op interfederaal niveau. Ik heb de voorstellen van de commissie over de verdieping, naar aanleiding van het meerjarig financieel kader, verwelkomd. Ik denk dat daar goede klemtonen gelegd worden, onder andere op het vlak van onderzoek en ontwikkeling. Het is mijn punt dat de Europese Unie in de wereld een sterke speler moet zijn inzake innovatie.”¹⁵

In haar nota aan het overlegcomité naar aanleiding van de negatieve stemming van het Britse Lagerhuis over het brexitakkoord van 18 januari 2019 wijst de Vlaamse Regering erop dat ze in het kader van de onderhandelingen voor de volgende Europese meerjarenbegroting consequent pleit voor aanpassingsmechanismen om de negatieve socio-economische gevolgen van de brexit op de asymmetrisch zwaar getroffen landen – voornamelijk de Noordzeelanden – te beperken. De Vlaamse Regering schuift daarin de volgende mogelijkheden naar voren:

“Ten eerste: de oprichting van een Brexit-aanpassingsfonds. Met dit fonds zouden regio’s die disproportioneel getroffen worden door Brexit financieel ondersteund kunnen worden om zich aan te passen aan de nieuwe omstandigheden.

Ten tweede dient het Europees Fonds voor Aanpassing aan de Globalisering aangepast te worden, zodat dit inzetbaar is om de post-Brexit schok op bedrijven en werknemers op te vangen.

Ten derde zouden ook financieringsinstrumenten, zoals de cohesie- en structuurfondsen, het programma voor het Concurrentievermogen van ondernemingen en KMO-bedrijven (COSME), en het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij, ingezet moeten kunnen worden om de impact van Brexit op te vangen.”¹⁶

Hieruit blijkt dat de regering sterk rekent op extra Europese fondsen om de impact van de brexit in Vlaanderen te milderen. Het is evenwel niet duidelijk hoe die Vlaamse benaderingswijze past in een globale visie van Vlaanderen op het MFK, en of al die extra aanpassingsmechanismen moeten verwezenlijkt worden door verschuivingen vanuit andere begrotingsposten of door extra Europese middelen. Op woensdag 6 februari 2019 stelde de Vlaamse Regering bij monde van de minister van Energie het volgende over het fonds voor een eerlijke energietransitie dat het Europese Parlement in november 2018 had voorgesteld:

¹⁴ Minister Joke Schauvliege, Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn, dinsdag 15 januari 2019.

¹⁵ Minister-president Geert Bourgeois, plenaire vergadering, woensdag 16 januari 2019.

¹⁶ Vlaamse Regering, nota aan het overlegcomité ingevolge de negatieve stemming van het Brits Lagerhuis over het brexitakkoord van 18 januari 2019.

“Ik kan mij op dit ogenblik niet uitspreken of dit flankerend beleid best gefinancierd zou worden met een nieuw op te richten fonds, dan wel ingevuld moet worden binnen de bestaande structuur- en cohesiefondsen. Het voorstel voor een eigen fonds zal deel uitmaken van de verdere discussies met betrekking tot het meerjarig financieel kader. De uitkomst zal ook sterk afhankelijk zijn van de uiteindelijke hoogte van het nieuwe EU-budget. We zullen dit met Vlaamse Regering zeer strikt opvolgen.”¹⁷

Op 6 februari 2019, dus drie weken nadat de minister-president had beweerd dat er al interfederaal overleg was gepleegd over het Belgische standpunt, stelde de Vlaamse Regering het volgende over de totaliteit van het MFK, waaruit blijkt dat er op dat moment nog altijd geen Vlaams standpunt was ingenomen: “U weet wellicht dat de Vlaamse Regering op dit ogenblik overlegt. De interkabinettenwerkgroepen kijken na wat straks de definitieve cijfers zullen zijn.”

Bovendien blijkt dat de ambitie van de Vlaamse Regering voor het aandeel van de totale uitgaven van het EU-budget die tot de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen van het Akkoord van Parijs moeten bijdragen, niet duidelijk is afgestemd en evenmin een element is dat de regering proactief in de onderhandelingen meeneemt. Zo verklaarde de minister van Omgeving, Natuur en Landbouw op 15 januari:

“Vlaanderen ondersteunt deze aanpak en vraagt om aan klimaatacties in plaats van 20 procent, wat in het huidig meerjarig financieel kader staat, 25 procent van budget van de EU te besteden. Dit engagement houdt ten opzichte van het huidig budget een significante stijging met 56,7 miljard euro in. We zijn verheugd die verhoging in het voorstel van de Europese Commissie terug te vinden.”¹⁸

Op 30 januari stelde de minister-president het volgende:

“U hebt zeker nooit uit mijn mond gehoord dat wij in het kader van het meerjarig financieel kader van de Europese Unie geen verhoging willen van de middelen geormerkt voor klimaat. Het omgekeerde is waar. Op dit ogenblik is 20 procent van die middelen daarvoor geormerkt. De Commissie stelt 25 procent voor. Vlaanderen gaat voor minstens 25 procent.”¹⁹

Er is een groot verschil tussen streven naar 25 procent, en akkoord gaan met het voorstel van de Europese Commissie enerzijds, en 25 procent als een minimum beschouwen anderzijds. Dat laatste laat immers ruimte om in een meerjarenbegroting te voorzien die zo snel mogelijk naar 30 procent evolueert, wat het Europees Parlement beschouwt als een absoluut minimum om echt grote stappen te nemen in het Europese klimaatbeleid.

¹⁷ Minister Lydia Peeters, Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn, woensdag 6 februari 2019.

¹⁸ Minister Joke Schauvliege, Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn, dinsdag 15 januari 2019.

¹⁹ Minister-president Geert Bourgeois, plenaire vergadering, woensdag 16 januari 2019.

Uit verschillende regeringsmededelingen blijkt dat de aanpak van de Vlaamse Regering ten opzichte van het MFK twee kenmerken vertoont die het Vlaams Parlement ongerust zouden moeten maken:

- 1° de Vlaamse Regering heeft negen maanden na het eerste, gedetailleerd uitgewerkte voorstel van de Europese Commissie niet proactief actie ondernomen om met een eigen duidelijk standpunt te wegen op het Europese beleid;
- 2° de standpunten waarover de Vlaamse Regering wél heeft gecommuniceerd, zijn veel minder ambitieus dan het Europese ambitieniveau waar een grote meerderheid van het Vlaams Parlement achter staat.

Gelet op die tekortkomingen lijkt het aangewezen dat het Vlaams Parlement de Vlaamse Regering een duidelijk mandaat geeft om een concrete en ambitieuze onderhandelingspositie in te nemen, gebaseerd op de onderbouwde voorstellen van het Europees Parlement.

Wouter VANBESIEN
Björn RZOSKA

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het belang van het meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027 voor de richting die de Europese Unie (EU) het volgende decennium uitgaat;
 - 2° de impact van de gekozen Europese prioriteiten op het Vlaamse beleid;
 - 3° de behoefte van Vlaanderen om ex ante een zo groot mogelijke impact te hebben bij het tot stand komen van Europese regelgeving;
 - 4° de behoefte aan een slagkrachtige Europese Unie, die orde op zaken stelt en die inzet op de zaken waarvoor ze echt het verschil kan maken en waarvoor ze beter geplaatst is dan de lid- of deelstaten;
 - 5° het feit dat de EU meer het onderwerp van politiek debat moet zijn op alle beleidsniveaus;
 - 6° het feit dat de nationale parlementen veel meer over het EU-beleid moeten debatteren en ook betrokken moeten worden bij de totstandkoming van het EU-beleid om de legitimiteit van het Europese optreden te versterken;
 - 7° het feit dat een belangrijke fase in de onderhandelingen voor het MFK 2021-2027 zal plaatsvinden tijdens de pre-electorale en recesperiodes van het Vlaams Parlement;
- benadrukt dat het MFK 2021-2027 de verantwoordelijkheid en het vermogen van de Unie moet garanderen om in te spelen op nieuwe behoeften, nieuwe uitdagingen en nieuwe internationale verbintenissen, en om haar politieke prioriteiten en doelstellingen te verwezenlijken;
- onderstreept dat:
 - 1° het voorstel van de Europese Commissie inzake het algemene niveau van het komende MFK, dat is vastgesteld op 1,08 % van het BNI (bruto nationaal inkomen) van de EU-27, ofwel 1,11 % na de opname van het Europees Ontwikkelingsfonds, in reële termen lager is dan het niveau van het huidige MFK wat het percentage van het BNI betreft;
 - 2° het voorstel van het Europees Parlement over het MFK 2021-2027 over de partij- en landsgrenzen heen op een zeer grote meerderheid van stemmen kan rekenen;
 - 3° het voorstel van het Europees Parlement overeenkomt met de prioriteiten en ambities van het Vlaams Parlement;
- is van oordeel dat het voorstel van de Europese Commissie de Unie niet in staat zal stellen om haar politieke verbintenissen na te komen en op belangrijke toekomstige uitdagingen in te spelen;
- neemt het formele standpunt in dat het niveau van het MFK 2021-2027, zoals het Europees Parlement dat heeft voorgesteld, moet worden vastgesteld op 1324,1 miljard euro in prijzen van 2018, ofwel 1,3 procent van het BNI van de EU-27, zodat een financieringsniveau voor essentiële EU-beleidsmaatregelen kan worden gewaarborgd, op basis waarvan de EU-27 haar missie en doelstellingen kan verwezenlijken;
- vraagt aan de Vlaamse Regering al het mogelijke te doen om ervoor te zorgen dat uiterlijk in 2027 de bijdrage van de EU aan de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen ten minste 30 procent van de uitgaven bedraagt, om te voldoen aan haar verplichtingen van het Akkoord van Parijs.

Wouter VANBESIEEN
Björn RZOSKA